

canemàs

REVISTA DE PENSAMENT ASSOCIATIU

08

ISSN 2014-5519

1 9782014551907

canemàs

canemàs

REVISTA DE PENSAMENT ASSOCIATIU

08

MONOGRÀFIC: CONVENÇÓ
PER A LA SALVAGUARDA DEL
PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL

INTRODUCCIÓ

Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.
Versió en català.

INTRODUCCION

Convencion entera Salvaguarda dech Patrimòni Culturau Immaterial.
Versió en aranès.

INTANGIBLE
CULTURAL
HERITAGE
Patrimoni Cultural
Immaterial

REVISTA DE PENSAMENT ASSOCIATIU

08

MONOGRÀFIC: CONVENÇÓ
PER A LA SALVAGUARDA DEL
PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL

INTANGIBLE
CULTURAL
HERITAGE

Patrimoni Cultural
Immaterial

canemàs

REVISTA DE PENSAMENT ASSOCIATIU

08

MONOGRÀFIC: CONVENÇIÓ
PER A LA SALVAGUARDA DEL
PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL

INTANGIBLE
CULTURAL
HERITAGE

Patrimoni Cultural
Immaterial

canemàs

REVISTA DE PENSAMENT ASSOCIATIU

08

MONOGRÀFIC: CONVENCIÓ
PER A LA SALVAGUARDA DEL
PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL

Associacionisme
Cultural **Català**

INTANGIBLE
CULTURAL
HERITAGE
Patrimoni Cultural
Immaterial

canemàs

revista de pensament associatiu

núm. 08 (monogràfic: *Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial*) desembre de 2014

canemàs | 08

MONOGRÀFIC: CONVENCIÓ
PER A LA SALVAGUARDA DEL
PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL

L'ENS DE L'ASSOCIACIONISME CULTURAL CATALÀ és una iniciativa de la Federació de Cors de Clavé, la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, el Moviment Coral Català, la Federació Catalana de Societats Musicals, la Federació Sardanista de Catalunya, la Fundació La Roda, l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, l'Agrupament d'Esbarts Dansaires, el Gran Orient de Catalunya, l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya, la Coordinadora de Trabucaires de Catalunya, la Federació Catalana de Pessebristes, ADIFOLK, el Moviment Laic i Progressista, la Fundació Paco Candel, la Coordinadora de Pastorets de Catalunya, la Federació de Diables i Dimonis de Catalunya, el Secretariat de Corals Infantils de Catalunya, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, la Federació Catalana de Catifaires, la Coordinadora de Colles de Gegants i Bestiari de Ciutat Vella de Barcelona, l'Associació Catalana de Puntaires i la Federació de Colles de Falcons de Catalunya. XarxaAteneu, Casals Joves de Catalunya, la Federació Cors de Clavé Catalunya Nord, la Coordinadora de Ball de Bastons de Catalunya i la Federació d'Associacions i Clubs UNESCO de Catalunya.

Entitat acreditada per la UNESCO per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.

CONSELL DE REDACCIÓ

Gemma Aguilera, Pere Baltà, Antoni Carné, Enric Cirici, Oriol Cendra, Lluís García Petit, Joan-Ramon Gordo, Èric Jover, Joan Maluquer, Josep Santesmases.

Edita: Ens de l'Associacionisme Cultural Català. www.ens.cat

Correspondència: Ens de l'Associacionisme Cultural Català
Pl. de Víctor Balaguer, 5, 5è, 08003 Barcelona, el Barcelonès.
Tel. (34) 93 269 10 42, www.ens.cat, info@ens.cat

© Ens de l'Associacionisme Cultural Català

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

AMB EL SUPORT DE:

Disseny gràfic
Faino Comunicació

Correcció lingüística
De la versió catalana:
Marc Alba

De la versió aranesa:
Celia i Laura Medan
Amiell

Fotografia
Antoni Carné

Impressió
El Tinter, Arts Gràfiques,
Edicions i Produccions
SAL

ISSN
2014-5519

Dipòsit legal
B-4484-2012

04

INTRODUCCIÓ

10

Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.

Versió en català.

34

INTRODUCCION

40

Convencion entara Sauvaguarda deth Patrimòni Culturau Immaterial.

Versió en aranès.

INTRODUCCIÓ

La Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, que es va aprovar durant la Conferència General de la UNESCO del 2003 i va entrar en vigor el 2006, s'hauria d'haver adoptat molt abans. Els seus quatre objectius principals són salvaguardar el patrimoni cultural immaterial, vetllar pel seu respecte, sensibilitzar sobre la seva importància i valorar-la, i oferir cooperació i assistència internacional.

El 2001, la UNESCO va aprovar la Declaració Universal sobre la Diversitat Cultural. La Declaració és una fita important perquè eleva la diversitat cultural al rang del «patrimoni comú de la humanitat», perquè és «tan necessària per al gènere humà com la biodiversitat per als éssers vius», i fa de la seva defensa un imperatiu ètic inseparable del respecte envers la dignitat de la persona. La Declaració insisteix en la necessitat de preservar la diversitat cultural com un tresor viu i, per tant, renovable. Aquest tresor no s'ha d'entendre com un patrimoni estàtic, sinó com un procés que garanteix la supervivència de la humanitat i que aspira també a evitar qualsevol temptació segregacionista i fonamentalista que, en nom de les diferències

culturals, consagri aquestes mateixes diferències i desvirtuï així el missatge de la Declaració Universal dels Drets Humans.

Al cap de dos anys, el 2003, es va aprovar la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, que posava l'accent en el reconeixement amb criteris d'igualtat de les expressions i les tradicions sense distincions jeràrquiques. La Convenció és una resposta a la necessitat vital de protegir el patrimoni viu en el context d'una consciència general de la possible amenaça que plantegen els estils de vida actuals i el procés de globalització. Entre els instruments normatius de la UNESCO en el camp de la cultura, la Convenció del 2003 és un dels principals a l'hora de promoure la diversitat cultural.

El ràpid ritme de ratificació de la Convenció del 2003 per part dels estats membres de la UNESCO dona fe de la seva importància als ulls de la comunitat internacional. En la tercera sessió de l'Assemblea General dels Estats Part, el 2010, la majoria dels estats membres de la UNESCO ja s'havien adherit a la Convenció i en la cinquena sessió, celebrada a París del 2 al 4 de juny de 2014, la xifra era ja de 161 estats.

Amb la ratificació, els estats es comprometen a vetllar per la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial present als seus territoris, així com a identificar i definir aquest patrimoni viu en col·laboració amb les comunitats, els grups i les organitzacions no governamentals corresponents. De fet, la Convenció subratlla la idea que el patrimoni cultural immaterial és un gresol de la diversitat cultural i garant del desenvolupament sostenible. Les comunitats, en particular les indígenes, els grups i en alguns casos els individus, exerceixen una funció important en la producció, la salvaguarda, el manteniment i la recreació del patrimoni cultural immaterial, amb la qual cosa contribueixen a enriquir la diversitat cultural i la creativitat humana.

No obstant això, la Convenció també posa de manifest que tot i que la globalització i la transformació social poden propiciar un diàleg renovat entre les comunitats, també poden ser causa, a través del fenomen de la intolerància, del deteriorament i fins i tot la desaparició del patrimoni cultural immaterial. Aquest perill és especialment greu a causa de la manca

de recursos per salvaguardar aquest patrimoni. El patrimoni immaterial ajuda les comunitats a fer front als reptes de la globalització, no tan sols preservant els valors i les pràctiques que defineixen la seva identitat, sinó també promovent el respecte envers les altres tradicions culturals i l'entesa mútua. La cultura —tant la material com la immaterial— ofereix una oportunitat única per incorporar les diferències i alhora construir l'harmonia social, tant en l'àmbit nacional com internacional.

La Convenció del 2003 està formada per dos òrgans estatutaris: l'Assemblea General dels Estats Part de la Convenció, constituïda pels estats signataris de la Convenció, que es reuneix cada dos anys per proporcionar les orientacions estratègiques per a la implantació de la Convenció; i els 24 membres del Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, que és elegit per l'Assemblea General i que es reuneix anualment per dur a terme la implantació concreta de la Convenció. Una de les principals responsabilitats del Comitè Intergovernamental és inscriure els elements del patrimoni cultural immaterial a la Llista del patrimoni cultural immaterial que requereix mesures urgents de salvaguarda i la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, així com seleccionar els programes, els projectes i les activitats que reflecteixin de la manera més adequada els principis i els objectius de la Convenció per tal de crear un registre de les millors pràctiques de salvaguarda. Entre les altres tasques importants del Comitè figuren la promoció dels objectius de la Convenció i el foment i la supervisió de la seva implantació. La Secció del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO fa les funcions de Secretaria de la Convenció.

La Llista del patrimoni cultural immaterial que requereix mesures urgents de salvaguarda (Llista de salvaguarda urgent) es va crear d'acord amb l'article 17 de la Convenció. L'objectiu principal de la Llista de salvaguarda urgent és posar en marxa esforços coordinats de diverses parts interessades per tal de salvaguardar el patrimoni cultural immaterial en situació de risc d'una manera urgent però culturalment

adequada. La presentació de la candidatura i la inscripció a la Llista de salvaguarda urgent confirmen el compromís dels estats i les comunitats implicades amb la intensificació dels seus esforços de salvaguarda. La força impulsora de la inscripció i la subsegüent salvaguarda s'evidencia, per tant, en la manera i els mitjans utilitzats per les parts implicades per garantir que els esforços de salvaguarda esmerçats, un cop els elements ja són inscrits a la Llista de salvaguarda urgent, es consoliden de tal manera que les mesures de salvaguarda proposades en els expedients de les candidatures es compleixen amb èxit.

El propòsit de la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat (Llista representativa) és garantir una major visibilitat d'aquest patrimoni en general i dels elements designats en particular com a representatius del patrimoni cultural immaterial, així com sensibilitzar sobre la seva importància (article 16 de la Convenció). La presentació de la candidatura i la inscripció a la Llista representativa no s'ha de veure, per tant, com un fi en si mateix sinó més aviat com un mitjà per exhibir la diversitat de les manifestacions del patrimoni immaterial. Els estats part, les comunitats, els grups i els individus implicats que ja tenen inscrits elements del patrimoni immaterial són invitats a treballar com a «representants» de tot el patrimoni cultural immaterial amb la finalitat de complir el propòsit declarat de la Llista representativa.

L'article 18 de la Convenció del 2003 estipula que el Comitè Intergovernamental selecciona periòdicament, entre les propostes presentades pels estats part, els programes, els projectes i les activitats per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial que consideri que reflecteixen de la manera més adequada els principis i els objectius de la Convenció. Un cop seleccionats, el Comitè ha de promoure aquestes iniciatives com les millors pràctiques de salvaguarda i ha d'acompanyar la seva implantació per a una divulgació més àmplia. Es preveu que aquest registre de les millors pràctiques, fins ara menys conegut que les dues llistes esmentades, serveixi com una plataforma per compartir els millors mètodes i com a font d'inspiració per als estats, les comunitats i qualsevol que estigui interessat en la salvaguarda del patrimoni cultural

immaterial. Disposar d'informació sobre les mesures de salvaguarda eficaces que han donat bons resultats amb diferents tipus de patrimoni cultural immaterial en diferents regions geogràfiques ajudarà les parts implicades a elaborar les seves pròpies mesures de salvaguarda.

Per bé que la confecció de les llistes és un aspecte destacat de la Convenció del 2003, no és menys important l'ampliació de l'assistència internacional, ja sigui econòmica o tècnica, als estats part que requereixen suport. D'una banda, els estats part, sobretot els països en via de desenvolupament, reuneixen les condicions per sol·licitar assistència internacional al Fons del Patrimoni Cultural Immaterial, creat en virtut de la Convenció. De l'altra, la Secció del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, en cooperació amb els col·legues que treballen a les oficines que la UNESCO té sobre el terreny, està elaborant actualment un ambiciós programa de reforçament de les capacitats d'àmbit mundial. L'objectiu del programa és oferir tallers sobre reforçament de les capacitats a tots els públics d'interès que sigui possible i arribar a tots els racons del planeta. Amb la mobilització dels esforços coordinats de les diverses parts interessades i associades, esperem crear el sentiment que és possible salvaguardar el patrimoni cultural immaterial si totes les parts interessades decideixen emprendre esforços coordinats.

Sra. Cécile Duvelle

Secretària de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial